

YOSHLARDA MILLIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISH

Mamadalimov Azimjon Xasanboyevich

FarDU Harbiy Ta'lim Fakulteti, dotsent Maxsus tayyorgarlik sikli o'qituvchisi

Muxtaram Prezidentimiz Shovkat Miromonovich Mirziyoev takidlaganlaridek: Milliy armiyamizni yanada rivojlantirish va takomillashtirish borasidagi muxim vazifalar:

Birinchi, milliy xavsizlik kabi o'ta muhim sohani qonun talablari asosida boshqarish samarasini oshirish.

Ikkinchi, Qurolli Kuchlar qurilishining tashkiliy tizimini yanada takomillashtirish lozim.

Uchunchi, qo'shinlarni tayyorlash borasidagi tadbirlarni rejalashtirishga oid yangicha yondashuvni ishlab chiqish muhim ahamiyatga egadir.

To'rtinchi, barcha bo'g'indagi professional harbiy kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish.

Beshinchi, qo'shinlarni zamonaviy qurol-yarog' va harbiy texnika bilan qayta ta'minlash.

Oltinchi, harbiy xizmatchilarni ijtimoiy ximoya qilish bo'yicha chora tadbirlar samaradorligini oshirish diqqatimiz markazida bo'lishi darkor.

Etinchi, yoshlarimizni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bo'yicha uzuluksiz olib boriladigan ishlar biz uchun dolzarb ahamiyatga egadir.

Yuqoridagilardan kelib chiqib shuni aytish mumkinki, mustaqillik mevasi bo'lgan, yangi qurilayotgan xuquqiy, demokratik jamiyatning ma'naviy – ma'rifiy binosi mustahkam bo'lishi lozim. Bu esa, avvalo, yosh avlodni bilimli, teran fikrli, o'z o'tmishi durdonalaridan va ma'naviy qadriyatlardan xabardor, vatanparvar, xalqparvar, fidoiy qilib tarbiyalashni taqazo etadi. Komil inson shaxsni tarbiyalash ishi esa eng murakkab va qiyin jarayondir. Bu jarayonni amalga oshirishda ular ongiga milliy qadriyatlarni singdirish maqsadga muvofiqdir. Demak, yoshlar qachonki o'z tarixini, madaniyatini, milliy qadriyatlarini, tilini, dinini va urf-odatlarini mukammal bilgandagina, mustaqillikning tub mohiyatini yana ham chuqurroq anglaydi. Milliy istiqlol mafkurasi ham ana shu milliy qadriyatlarimizga asoslanib yaratilishi bejiz emas, albatta.

Bu borada birinchi Prezidentimiz Islom Karimovning "Har bir fuqaro ajdodlarimizning bebaho merosi, milliy qadriyat va an'alarimizga munosib bo'lishga erishish, yuksak fazilatli va komil insonlarni tarbiyalash, ularni yaratuvchilik ishlariga da'vat qilish, shu muqaddas zamin uchun fidoiylikni hayot mezoniga aylantirish – milliy istiqlol mafkuramizning bosh maqsadidir" – degan gaplari ayni muddaodir. Ma'naviy qadriyatlar va istiqlol istiqboli hamda mafkuraviy ong, yashash tarzi haqida, ya'ni avlodlar mushtarakligi fikr yuritar ekanmiz, uni uch toifaga bo'lish mumkin:

keksa avlod istiqlolni ardoqlab, shunday ozod va erkin kunlarga etib kelgani uchun shukronalar aytayotgan bo'lsa, o'rta avlod talabchan, ochig'ini aytish kerak, hayotda o'z

oʻrnini topayotir, ayrim hollarda, isteʼmaolchilik kayfiyatida ham elib yugurmoqda, yosh avlod esa, hayotga faol kirib kelmoqda, ularning shakllanishida milliy qadriyatlarning alohida oʻrni va ahamiyati borligini taʼkidlash muhim va ayni paytda, ularning hayotdagi maʼnaviy – maʼrifiy oʻzgarishlarni, yaʼni mafkuraviy talablarni idrok etishdagi burchi va maʼsuliyatini anglash tuygʻusi tobora oʻsayotganligiga guvohmiz. Milliy qadriyatlarimiz xususida bobokalonlarimizning ilmiy, maʼrifiy merosi borasida yoshlarni faxrlanishiga oʻrgatishimiz lozim. Chunki, jaxonda XII- asrdan boshlab, xanuzgacha algebra fani asoschisi sifatida Al – Xorazmiy nomi ulugʻlanadi. Hozirgi zamonda kosmik kemalar, havo transporti, xisoblash texnikasi, kompyuterlar, ishlab chiqarishdagi texnologik jarayonlar algoritm qoidasi asosida ishlamoqda. Abu Nasr Forobiy inson aqliy va ijodiy faoliyatining takomillashuvida musiqiy oxanglarning fizikaviy xolatiga asos soldi. Geodeziya, minerologiya, farmakognoziya ilmlarini Abu Rayxon Beruniy kashf etdi.

Mirza Ulugʻbek osmon jismlari Quyosh, Oy, yulduzlar harakatidagi oʻziga xos tomonlarni chuqur oʻrganib, yangi ilmiy xulosalar chiqardi. Oy harakati nazariyasini yaratdi, xisoblash matematikasini yanada boyitdi. Yangi kalendarlar tuzdi, unga toʻlaqonli izohlar berdi. Ahmad al – Fargʻoniy suv oʻlchovi birligi hamda globusni yaratgan boʻlsa, Zamaxshariy arab tili grammatikasini vujudga keltirdi.

B. Margʻiloniy xuquq ilmini yangi qarashlar bilan boyitdi. Bunday yaratuvchanliklarni milliy qadriyatlarimiz sifatida ulugʻlanar ekan, ularni oʻrganish, oʻzlashtirish yosh avlodning muxim burchi boʻlmogʻi kerak. Bozor munosabatlari ilgari tasavvur va qarashlarning oʻrniga yangicha talablarni qoʻyayotganligini yoshlarimiz bir zumga ham unutmasligi kerak. Bu yosh avloddan milliy gʻoya asosidagi tafakkur chuqur bilim va ixtisoslikni talab qilmoqda. Uning negizi – milliy qadriyatlarimizdir.

Yangicha yashash ozod va obod vatan, erkin va farovon hayot qurish tuygʻusi esa, yosh avlod oldiga keksa avlodga qaraganda, maʼsuliyatliroq vazifalarni qoʻymoqda. Xususan ong va tafakkur hamda milliy qadriyatlardagi oʻzgarishlar, hayot talabidan orqada qolayotganligi maʼnaviy salohiyatdagi qusurlar bilan bogʻliqdir. Milliy qadriyatlarni yoshlar ongiga etkazish va singdirishda pedagoglar jamoasini, bu orasida ayniqsa tarix fani oʻqituvchilarini xizmati katta boʻlishi kerak. Chunki, xalqning maʼnaviy va moddiy merosi anʼanalar, urf-odatlar, marosimlar, iymon-eʼtiqodi asrlar osha saqlanib qoldi va mukammallashib tarixga aynaldi. Milliy qadriyatlarni yoshlarimiz oʻzlashtirishlari uchun tarix fani orqali quyidagi tafsiyalarni beramiz:

- Mustaqillikning ijtimoiy – iqtisodiy, maʼnaviy – maʼrifiy, siyosiy – xuquqiy negizini chuqur oʻrganish;
- Mamlakatimizni oʻziga xos va oʻziga mos – “Oʻzbek modeli” taraqqiyoti yoʻlini ilmiy – nazariy asoslash;
- Ijtimoiy adolat qonuni ustuvorligi, fuqarolik jamiyati qurish, jipslik, osoyishtalik, milliy hamkorlik va barqarorlikni taʼminlash;
- Mamlakat ahli, ayniqsa yosh avlod qalibga vatanparvarlik, el – yurtga sadoqat, insonparvarlik va odamiylik fazilatlarini singdirish har xil millatchilik va yosh qaramlardan

mutlaqo xoli bo'lgan, mustaqil va yangicha fikrlaydigan, e'tiqodi mustaxkam, iymoni butun, irodasi baquvvat, o'z vataniga mehr – sadoqat tuyg'usi kuchli shaxslarni tarbiyalash.

• Ijtimoiy ong, ahloq va odobning milliy hamda umuminsoniy zaminni mustahkamlash. Milliy qadriyatlarni, buyuk allomalarni ilmiy meroslarini yoshlarga muntazam o'rgatib borilsa, albatta ulardan barkamol avlod etishib chiqadi.

ADABIYOTLAR:

1. Sh.M.Mirzyoev. Yangi o'zbekiston. taraqqiyot strategiyasi "O'zbekiston" Toshkent-2022 103 b.
2. Sh.M.Mirzyoev O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining tashkil topganligini 30 yilligiga bag'ishlangan tantanali yig'ilishida so'zlagan nutqi.
3. I.A.Karimov. "YUksak ma'naviyat engilmas kuch" Toshkent-2008.
4. R. I. Ahmedov. "O'zbekiston Respublikasining Qurolli Kuchlari-tinchlik va barqarorlik kafolati". Sharq nashriyoti 2004 y.
5. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risidagi" Qonuni. Toshkent. Sharq nashriyoti 2004 y.
6. «Vatan himoyasi-muqaddas burch» T. Harbiy nashriyot. 2000 y